

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки

Факультет (інститут) географічний

Кафедра економічної та соціальної географії

СИЛАБУС
вибіркової навчальної дисципліни
РЕГІОНАЛЬНА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНА СТАТИСТИКА

(назва дисципліни)

підготовки _____ **бакалавра** _____

(назва освітнього рівня)

спеціальності _____ **014 Середня освіта (Географія)** _____

(шифр і назва спеціальності)

освітньо-професійної програми Географія. Економіка

(назва освітньо-професійної, освітньо-наукової / освітньо-творчої програм)

Силабус навчальної дисципліни «РЕГІОНАЛЬНА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНА СТАТИСТИКА» підготовки бакалавр, галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальності 014 Середня освіта (Географія), за освітньою програмою Географія. Економіка.

Розробник: Поручинська І. В., доц. кафедри економічної та соціальної географії, кандидат географічних наук, доцент

Силабус навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри економічної та соціальної географії

протокол № 1 від 30 серпня 2021 р.

В. о. завідувача кафедри: Погребський Т. Г.

I. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка, Спеціальність: 014 Середня освіта (Географія) Освітньо-професійна програма: Географія. Економіка Бакалавр	Вибіркова
Кількість годин/кредитів 120/4		Рік навчання 3-ий
		Семестр 6-ий
ІНДЗ: <u>немає</u>		Лекції 30 год.
		Практичні (семінарські) 30 год.
		Самостійна робота 52 год.
	Консультації 8 год.	
	Форма контролю: <u>екзамен</u>	

Таблиця 2

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Заочна форма навчання	Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка, Спеціальність: 014 Середня освіта (Географія) Освітньо-професійна програма: Географія. Економіка Бакалавр	Вибіркова
Кількість годин/кредитів 120/4		Рік навчання 4-ий
		Семестр 8-ий
ІНДЗ: <u>немає</u>		Лекції 18 год.
		Практичні (семінарські) 10 год.
		Самостійна робота 78 год.
	Консультації 14 год.	
	Форма контролю: <u>екзамен</u>	

II. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

Таблиця 3

Викладач	Поручинська Ірина Володимирівна
Науковий ступінь	Кандидат географічних наук
Вчене звання	Доцент
Посада	Доцент кафедри економічної та соціальної географії
Контактна інформація	тел. +380992074199, e-mail poruchynska.irina@vnu.edu.ua
Дні занять	

III. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Анотація курсу

Дисципліна «Регіональна соціально-економічна статистика» є складовою частиною дисциплін вільного вибору студента. Предметом вивчення навчальної дисципліни є дослідження соціально-економічних явищ і процесів,

застосування основних статистичних методів в соціально-економічній статистиці.

Пререквізити

Базові знання природничої та соціально-економічної географії

Постреквізити

Навчальна дисципліна «Регіональна соціально-економічна статистика» буде корисна майбутнім фахівцям для набуття вмінь щодо організації статистичних досліджень, вміння збирати, обробляти, систематизувати та аналізувати отримані аналітичні дані і використовувати їх в науковій та освітній діяльності.

Мета і завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Регіональна соціально-економічна статистика» є формування базових уявлень про сучасний стан та перспективи розвитку соціально-економічної статистики, можливості застосування статистичної інформації для соціологічного аналізу різних сфер суспільного життя.

Основні завдання курсу:

- навчитися збирати, опрацювати, узагальнювати та аналізувати статистичну інформацію щодо масових соціально-економічних явищ і процесів, які відбуваються в суспільстві;
- здійснювати розроблення, вдосконалення і впровадження статистичної методології у практиці, яка базується на результатах наукових досліджень, міжнародних стандартах та рекомендаціях.

Результати навчання

У результаті вивчення дисципліни студенти мають здобути наступні практичні навички та уміння:

Загальні компетентності (ЗК): знання й розуміння предметної професійної діяльності та здатність до професійного розвитку та навчання впродовж життя; здатність до використання сучасних, у тому числі інформаційних технологій, володіння навичками застосування програмних засобів; здатність до пошуку, обробки та критичного аналізу інформації з різних джерел, до інноваційного мислення, креативності, до генерування нових ідей; здатність до використання знань в практичній діяльності, до адаптації та дії в нових умовах.

Фахові компетентності (ФК): здатність застосовувати набуті географічні, економічні та психолого-педагогічні компетентності для формування в учнів ключових і предметних компетентностей на рівні базової середньої освіти.

Предметні компетенції (ПК): здатність використовувати поняття, концепції, теорії географії й економіки для комплексної характеристики природних та соціально-економічних явищ і процесів на різних просторових рівнях (глобальному, регіональному, в межах України, локальному); здатність відтворювати основні теорії та закони економіки, оцінювати нові відомості й інтерпретації в контексті формування в учнів системних економічних знань, компетентності підприємливості та фінансової грамотності; здатність виконувати прийоми опису, аналізу, систематизації інформації, отриманої із загальногеографічних та тематичних карт, представляти за картами комплексну

географічну оцінку території, укласти картографічні твори з використанням сучасних інформаційних технологій.

Програмні результати навчання (ПРН): знає основні історичні етапи розвитку предметної області; уміє оперувати базовими категоріями та поняттями спеціальності; знає термінологію і номенклатуру, розуміє основні концепції, теорії та загальну структуру географічної та економічної наук, закони і закономірності, різні погляди на проблемні питання сучасної географії й економіки; знає, розуміє і здатний використовувати рекомендації з методики географії, інтегрованих курсів природничої галузі, економіки/підприємництва та фінансової грамотності, міжгалузевих інтегрованих курсів

Структура навчальної дисципліни

Таблиця 4

Структура навчальної дисципліни для денної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лекції.	Практичні роботи.	Самостійна робота	Консультації	Форма контролю */ Бали
Змістовий модуль 1. Теорія та методологія статистичного аналізу соціально-економічних явищ і процесів						
Тема 1. Предмет і метод статистики	4	2	2	-	-	ДС/2
Тема 2. Статистичне спостереження	8	2	2	4	-	ІРС/2
Тема 3. Зведення, класифікації та групування статистичних даних	8	2	2	4	-	РЗ/2
Тема 4. Статистичні показники	8	2	2	4	-	РЗ/3
Тема 5. Вибіркове спостереження	10	2	2	4	2	РЗ/2
Тема 6. Методи аналізу кореляційних зв'язків	10	2	2	4	2	РЗ/2
Тема 7. Ряди динаміки	8	2	2	4	-	РЗ/2
Тема 8. Графічні методи зображення статистичних даних	8	2	2	4	-	ІРС/2
Модульна контрольна робота 1						МКР/30
Разом за змістовим модулем 1	64	16	16	28	4	50
Змістовий модуль 2. Економічна та соціальна статистика						
Тема 9. Методичні основи економічної та соціальної статистики	4	2	2	-	-	ІРС/2
Тема 10. Система національних рахунків	8	2	2	4	-	РЗ/2
Тема 11. Статистика національного багатства	8	2	2	4	-	РЗ/2
Тема 12. Статистика ринку та цін	8	2	2	4	-	ДС, РЗ/4
Тема 13. Статистика праці	8	2	2	4	-	РЗ/3
Тема 14. Статистика населення	10	2	2	4	2	ДБ/3
Тема 15. Статистика економічної діяльності	10	2	2	4	2	ІРС/4
Модульна контрольна робота № 2						МКР/30
Разом за змістовим модулем 2	56	14	14	24	4	50
Всього годин / Балів	120	30	30	52	8	100

*Форма контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач / кейсів, ІНДЗ / ІРС – індивідуальне завдання / індивідуальна робота студента, РМГ – робота в малих групах, МКР / КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

Таблиця 5

Структура навчальної дисципліни для заочної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лекції.	Практичні роботи.	Самостійна робота	Консультації	Форма контролю */ Бали
Тема 1. Предмет і метод статистики	2	2	-	-	-	ДС/4
Тема 2. Статистичне спостереження	14	2	2	8	2	ІРС/4
Тема 3. Зведення, класифікації та групування статистичних даних	16	2	2	10	2	РЗ/5
Тема 4. Статистичні показники	14	2	2	8	2	РЗ/4
Тема 5. Методи аналізу кореляційних зв’язків	18	2	2	12	2	РЗ/5
Тема 6. Графічні методи зображення статистичних даних	16	2	2	10	2	ІРС/4
Тема 7. Статистика праці	14	2	-	10	2	РЗ/4
Тема 8. Статистика населення	14	2	-	10	2	РЗ/5
Тема 9. Статистика економічної діяльності	12	2	-	10	-	РЗ/5
Модульна контрольна робота						60
Всього годин / Балів	120	18	10	86	14	100

*Форма контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач / кейсів, ІНДЗ / ІРС – індивідуальне завдання / індивідуальна робота студента, РМГ – робота в малих групах, МКР / КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

Завдання для самостійного опрацювання

Таблиця 6

№ з/п	Тема
1	Сучасна організація статистики в Україні
2	Помилки статистиичного спостереження
3	Статистичні таблиці як метод наочного викладення статистичних даних
4	Прогнозування на основі рядів динаміки
5	Системи співзалежних індексів
6	Вивчення форми розподілу
7	Організація вибіркового спостереження
8	Модель кореляційно-регресійного аналізу
9	Графіки рядів розподілу
10	Графіки динаміки

IV. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика викладача щодо студента

Для одержання високого рейтингу необхідно виконувати наступні умови:

- не пропускати навчальні заняття, не спізнюватися на них та не займатися сторонніми справами на заняттях;
- чітко й вчасно виконувати навчальні завдання та завдання для самостійної роботи;
- брати участь у контрольних заходах (поточний, модульний, підсумковий та контроль самостійної роботи).

За об'єктивних причин (наприклад, хвороба) навчання може відбуватись в он-лайн формі (змішана форма навчання) за погодженням із деканатом та керівником курсу.

Політика щодо академічної доброчесності

Прослуховуючи цей курс, Ви погодились виконувати положення принципів академічної доброчесності:

- виконувати всі поточні завдання та підсумковий контроль самостійно без допомоги сторонніх осіб;
- списування під час контрольних заходів (в т. ч. із використанням мобільних пристроїв) заборонено;
- надавати для оцінювання лише результати власної роботи;
- не публікувати відповіді на питання, що використовуються в рамках курсу для оцінювання знань студентів.

Політика щодо дедлайнів та перескладання

Самостійно вивчати матеріал пропущеного заняття, за умов не виконання завдань практичного або лабораторного занять відпрацювати їх під керівництвом викладача та захистити у час передбачений графіком консультацій викладача.

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (до -50 %). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин.

V. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Рейтингову кількість балів здобувача освіти формують бали, отримані за модульні контрольні роботи, (максимум – 60 балів) та виконання завдань тем змістових модулів (максимум – 40 балів).

До модульної контрольної роботи допускаються здобувачі освіти, які опрацювали весь обсяг теоретичного матеріалу в т.ч. і матеріал самостійно, виконали практичні роботи.

Форма підсумкового контролю – екзамен.

На іспит виносяться основні питання, типові та комплексні задачі, ситуації, завдання, що потребують творчої відповіді та уміння синтезувати отриманні знання і застосовувати їх під час розв'язання практичних задач.

До екзамену не допускається здобувач вищої освіти, який набрав менше

ніж 20 балів за навчальну роботу впродовж семестру, не виконав і не здав усі практичні завдання, не відвідував без поважних причин більшу частину лекцій.

Орієнтований перелік питань до екзамену

1. Сучасний стан глобальної статистичної системи.
2. Структура статистичної науки.
3. Статистичні показники.
4. Система показників РСЕС.
5. Найважливіші класифікації, групування РСЕС.
6. Суть і види статистичних показників.
7. Абсолютні статистичні величини, їх види та одиниці вимірювання.
8. Відносні величини та їх значення.
9. Форми вираження відносних величин.
10. Суть і призначення середніх величин в економічному аналізі.
11. Види середніх величин.
12. Структурні середня – мода і медіана.
13. Поняття і складові елементи ряду динаміки.
14. Види рядів динаміки.
15. Абсолютні та відносні характеристики інтенсивності динаміки.
16. Тенденції розвитку в рядах динаміки соціально-економічних явищ.
17. Сезонні коливання, методи їх вимірювання.
18. Загальні поняття про систему національних рахунків.
19. Характеристика основних рахунків адаптованої СНР України.
20. Міжнародні статистичні класифікації.
21. Основні концепції, показники, визначення системи національних рахунків.
22. Класифікація рахунків.
23. Зміст та структура версії СНР, яка використовується в Україні.
24. Поняття про валовий внутрішній продукт (ВВП) і методи його розрахунку.
25. Обчислення показників ВВП.
26. Міжгалузевий баланс (МГБ).
27. Схема міжгалузевого балансу.
28. Техніка побудови міжгалузевого балансу.
29. Поняття національного багатства, значення і задачі його статистичного вивчення.
30. Класифікація й групування, які використовуються при вивченні національного майна.
31. Методи кількісної оцінки елементів національного багатства в поточних і порівняльних цінах.
32. Поняття основних фондів, їх класифікація.
33. Показники, які використовуються в аналізі основних фондів.
34. Індексний метод.
35. Поняття оборотного капіталу і його складових.
36. Показники використання оборотного капіталу.
37. Система показників статистики зовнішньоекономічних зв'язків.

38. Митна статистика як інформаційна база статистики зовнішньої торгівлі.
39. Визначення експорту й імпорту.
40. Показники статистики зовнішньої торгівлі товарами і послугами.
41. Поняття і сутність цін.
42. Методи розрахунку й аналізу індексів цін.
43. Стан і динаміка зовнішньої торгівлі України.
44. Населення як об'єкт статистичного вивчення.
45. Джерела даних про населення.
46. Основні групування населення.
47. Вивчення природного та механічного руху населення.
48. Основні показники статистичного ринку праці, зайнятості, безробіття.
49. Міграція робочої сили.
50. Напрямки міжнародної міграції робочої сили.
51. Динаміка зайнятості в Україні.
52. Показники наявності, використання, руху робочої сили.
53. Поняття продуктивності праці. Задачі її статистичного вивчення.
54. Статистичні методи виміру продуктивності праці.
55. Виплати соціального характеру.
56. Показники середнього рівня оплати праці.
57. Система соціально-економічних індикаторів, що характеризують рівень життя населення.
58. Статистика доходів населення.
59. Статистика споживання населенням товарів і послуг.
60. Узагальнюючі показники рівня життя населення.

VI. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Навчальна дисципліна оцінюється за 100 бальною шкалою. Переведення балів внутрішньої 100 бальної шкали в національну шкалу здійснюється наступним чином:

Таблиця 7

Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90–100	Відмінно
82–89	Дуже добре
75–81	Добре
67–74	Задовільно
60–66	Достатньо
1–59	Незадовільно

VII. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Бек В. Л. Теорія статистики: Навч. посібник. К.: ТОВ „Центр учбової літератури”, 2002. 288 с.
2. Гетало А. В., Борух В. О. Економічна статистика: Навч. посібник.: ТОВ „УВПУ „Екс Об”, 2002. 214 с.

3. Гончарук А. Г. Основи статистики: Навч. посібник. К.: ТОВ „Центр учбової літератури”, 2004. 148 с.
4. Єріна А. М., Мазуренко О. К., Пальян З. О. Економічна статистика: Практикум. К.: ТОВ „УВПУ „Екс Об”, 2002. 232с.
5. Єріна А. М. Статистичне моделювання та прогнозування : Навч. Посібник. К: КНЕУ, 2001. 170 с..
6. Коцан Н. Н. Теорія статистики: збірник задач для самостійного розв’язування. Луцьк: Вежа, 2008. 98 с.
7. Мазуренко В. П. Статистика: Навч.-метод. посіб. для самостійного вивчення дисципліни. К.: Видавничо-поліграфічний центр “Київський університет”, 2006. 315с.
8. Мармоза А. Т. Практикум з математичної статистики: Навчальний посібник. К.: Кондор, 2009. 264 с.
9. Мармоза А. Т. Статистика: Підручник. К: Ельга, КНТ, 2009. 896 с.
10. Матковський С. О., Гальків Л. І., Гринькевич О. С. Статистика: Навчальний посібник. Львів.: “Новий Світ”, 2009. 430 с.
11. Поручинська І. В., Поручинський В. І., Бабій М. Статистичне дослідження галузі рослинництва Луцького району Волинської області [Текст]. *Молодий вчений*. 2020. № 7. С. 139-142.
12. Поручинська І. В., Поручинський В. І. Суспільно-географічна ситуація у Волинській області. Сучасний екологічний стан та перспективи екологічно безпечного стійкого розвитку Волинської області : колект. Монографія / [В. О. Фесюк, С.О. Пугач, А. М. Слащук [та ін.] ; за наук. Ред. В. О. Фесюка. К., ТОВ «ПІДПРИЄМСТВО «ВІ ЕН ЕЙ» : 2016. С. 52-63.
13. Поручинська І. В., Поручинський В. І., Слащук А. М., Король П. П. Демографічна ситуація Північно-Західного економічного району : оцінка стану, акценти державного регулювання. Монографія. 2020. 150 с.
14. Поручинська І. В., Поручинський В. І. Регіональна соціально-економічна статистика : методичні рекомендації до практичних робіт. ПП Іванюк В. П., 2018. 32 с.
15. Статистика: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. / А. М. Єріна, Р. М. Моторін, А. В. Головач та ін. К.:КНЕУ, 2002. 448 с.
16. Статистика: Підручник / С. С. Герасименко А. В. Головач, А. М. Єріна та ін./ За наук. ред. С. С. Герасименка. 2–ге вид., перероб. і доп. К.: КНЕУ, 2000. 460 с.
17. Тарасенко Т. О. Статистика: Навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2006. 344 с.
18. Ткач Є. І. Загальна теорія статистики: Підручник. Тернопіль.: Лідер, 2004. 388 с.
19. Удотова Л. Ф. Соціальна статистика: Підручник. К.: КНЕУ, 2002. 376 с.